

PROŠIRENA LISTA PROFESIONALNIH OBOLJENJA Ovo je kompletan spisak bolesti zbog kojih će se IĆI U PENZIJU

Lista profesionalnih oboljenja je proširena, te se u novom Pravilniku, koji treba da olakša dokazivanje obolevanja na radnom mestu, od sada mogu naći i oštećenje sluha izazvano bukom, trovanje talijumom, tetanus...

Lista nije menjana više od decenije, a sada će se na revidiranoj listi profesionalnih oboljenja u Srbiji, naći desetak novih bolesti, u odnosu na prethodno postojećih 56.

Zaposleni u Srbiji često se suočavaju sa problemima na radu, nedavno je objasnio Aleksandar Milovanović, direktor Instituta za medicinu rada i radiološku zaštitu "Dr Dragomir Karajović", koji je učestvovao u izradi Pravilnika. On je naveo da postoje i slučajevi poput radnika koji je oboleo od plućne azbestoze i kome je Institut radio ekspertizu, ali poslodavac neće da mu izda potvrdu sa radnog mesta da je bio izložen azbestu.

Hemijsko dejstvo

U delu Pravilnika koji se odnosi na bolesti prouzrokovane hemijskim dejstvom, dodate su tri nove profesionalne bolesti i to: trovanje talijumom, trovanje platinom ili njenim jedinjenjima i trovanje osmijumom ili njegovim jedinjenjima, saopštilo je Ministarstvo za rad.

Fizičko dejstvo

U delu koji utvrđuje bolesti prouzrokovane fizičkim dejstvom, lista je dopunjena bolestima: oštećenje sluha izazvano bukom i oboljenja izazvana vibracijama koje se prenose na ruke i vibracijama koje se prenose na celo telo.

Biološki faktor

Među bolestima prouzrokovanim biološkim faktorom unete su tetanus i oboljenja prouzrokovana direktnim kontaktom sa drugim biološkim agensima na radu koja nisu gore pomenuta a za koje postoje naučni/literalni dokazi ili za koje postoje dokazi iz praktičnih iskustava.

Bolesti pluća

Takođe, u delu koji se odnosi na bolesti pluća, u Pravilniku su unete četiri nove profesionalne bolesti: pneumokonioze uzrokovane nefibrozogenom prašinom/ vlaknima; bisinoza pluća, kanabioza, bagasoza, bronhijalna astma i oboljenje gornjih disajnih puteva.

Pored ovoga, dopunjeni su pojedini postojeći opisi poslova i radnih mesta na kojima se pojavljuje profesionalna bolest, kao i uslovi za priznavanje bolesti kao profesionalne.

U Srbiji se svake godine registruje sve manje profesionalnih bolesti dok, recimo, u Nemačkoj godišnje ima desetine hiljada profesionalnih oboljenja i stotine hiljada povreda na radu.

- To ne znači da su Nemci neoprezni i nezaštićeni na radu, već da bolje registruju profesionalne bolesti - pojasnio je Aleksandar Milovanović.

Ko dijagnostikuje?

Glavni uslov da neko ko je oboleo od neke od ovih bolesti ode u invalidsku penziju je da dokaže da je oboleo upravo na radnom mestu. Problem je što nije precizno definisano ko dijagnostikuje bolesti, a ko snosi troškove lečenja obolelih radnika.

Lista ne samo da ima mali broj oboljenja, već je i zastarela, jer na njoj nema mnogih bolesti koje vuku sa sobom moderne profesije, jer se sada masovno po ceo dan radi za računarom. Takođe, na listi se nalaze oboljenja do kojih dolazi u profesijama koje odumiru.

Pravilnik je donela radna grupa koja je formirana rešenjem ministra za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Zorana Đorđevića.

Pored predstavnika Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračkih i socijalnih pitanja, radnu grupu činili su predstavnici medicinske struke i to predstavnik Ministarstva zdravlja, predstavnici Instituta za medicinu rada Srbije "Dr Dragomir Karajović", inače profesori na Medicinskom fakultetu, kao i predstavnici Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje i Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Takođe, članovi radne grupe bili su i predstavnici Uprave za bezbednost i zdravlje na radu, UGS "Nezavisnost", Saveza samostalnih sindikata Srbije i Unije poslodavaca Srbije.

"Originalni" spisak bolesti

1) BOLESTI PROUZROKOVANE HEMIJSKIM DEJSTVOM

Trovanje olovom

Trovanje živom

Trovanje arsenom

Trovanje fosforom

Trovanje manganom

Trovanje belirijumom

Trovanje kadmijumom

Trovanje selenom

Trovanje vanadijumom

Trovanje hromom
Trovanje niklom
Trovanje cinkom
Trovanje bakrom
Trovanje aluminijumom
Trovanje kobaltom
Trovanje kalajem
Trovanje antimonom
Trovanje halogenim elementima
Trovanje sumporom
Trovanje azotnim jedinjenjima
Trovanje ugljenmonoksidom
Trovanje cijanom
Trovanje alifatskim ugovodonicima
Trovanje cikličnim ugljovodonicima
Trovanje nitro i aminoderivatima ugljovodonika
Trovanje halogenim derivatima ugljovodonika
Trovanje ugljendisulfidom
Trovanje alkoholima
Trovanje pesticidima

2) BOLESTI PROUZROKOVANE FIZIČKIM DEJSTVOM

Oboljenja izazvana jonizujućim zračenjem - ulcerozni radiodermatitis, katarakta, hipotireoza

Oboljenja izazvana nejonizujućim zračenjem - katarakta

Oboljenja izazvana poništenim ili sniženim atmosferskim pritiskom

Bukom

Vibracijom

Hronični burzitis zglobova

Sindrom karpalnog tunela

Paraliza nerava usled prenaprezanja

Oštećenje meniskusa kolena usled opterećenja

3) BIOLOŠKI FAKTORI

Tropske bolesti

Antropozoonoze

Virusni hepatitis

Parenteralna infekcija izazvana virusom AIDA

Tuberkuloza

4) BOLESTI PLUĆA

Silikoza pluća

Siliko-tuberkuloza

Azbetoza pluća

Pneumokonioza rudara ugljenokopa

Pneumokonioza uzrokovana tvrdim metalom

Bisinoza pluća

Astma

Egzogeni alergijski bronhioloalveolitis

Angioneurotski edem gornjih disajnih puteva

Hronični opstruktivni bronhitis

5) BOLESTI KOŽE

Kontakt dermatitis

Recidivamtna urtikarija

6) MALIGNNE BOLESTI

PRIMANJA IDU I DO 4.000 EVRA Ovo su najplaćenija zanimanja u Srbiji! Ako želite da zarađujete koliko oni - POŽURITE!

Kada se razmišlja o budućem zanimanju, pa čak i prekvalifikaciji zarada je, bez sumnje, jedan od važnih faktoranaaj

Prosečna plata u Srbiji prošle godine bila je viša nego 2017. godine za 25 evra i iznosila je 49.650 dinara (što je 420 evra). Republički zavod za statistiku izvojio je delatnosti u kojima su plate bile najviše, a evo koje su to radne pozicije na kojima plata ide nebu pod oblake.

Kada se razmišlja o budućem zanimanju, pa čak i prekvalifikaciji zarada je, bez sumnje, jedan od važnih faktora. Ova lista je odgovor na pitanje gde se najbolje zaradi, ali donosi i jednu zanimljivu novinu. Naime, programere, koji su suvereno vladali na vrhu liste, u prethodnoj godini sa trona su skinuli zaposleni u vazdušnom saobraćaju.

Evo koje su najveće plate u top osam delatnosti u prethodnoj godini.

1. Zaposleni u vazdušnom saobraćaju

Plate pilota svuda u svetu pa i kod nas prevazilaze prosečne zarade i to su uvećane i nekoliko puta. Prema istraživanjima jedne HR agencije zarada koju pilot u zavisnosti od toga gde radi neretko je viša od 4.000 evra, a slična, možda nešto niža primanja imaju i kopiloti, dok su plate zaposlenih u kontroli letenja bile nešto više od 3.200 evra.

Ne treba zanemariti da budući piloti plaćaju najskuplju školarinu koja, nezvanično iznosi 45.000 evra za tri godine, ali oni svojim platama vrlo brzo svoje školovanje i otplate.

2. IT sektor

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku programeri su u proseku primali 109.604 dinara mesečno prošle godine.

Ipak, važno je pomenuti i da u ukupan zbir ulaze kako junior, tako i senior programeri, a razlika u primanjima nije mala.

Prema podacima koje je objavio Startit, prosečna plata za one programere za senior programere je 2.000 evra, za mediore je 1.375 evra dok su juniori u proseku plaćeni oko 900 evra.

3. Duvanska industrija

U vrhu lestvice po platama je i proizvodnja duvanskih proizvoda u kojoj je prosek plate 100.563 dinara.

To ne čudi ako imamo u vidu da tri najveća svetska proizvođača cigareta posluju u Srbiji. Prema podacima koji su nam dostupni, plata bilo kog zaposlenog nije ispod 50.000 dinara, dok oni na najvišim pozicijama imaju primanja i 3.000 evra, kaže izvor.

4. Reklamiranje i istraživanje tržišta

Zanimanja kao što su merketing menadžer, account menadžer, media buyer, digital marketing menadžer uvek su na ceni.

Oni koji se bave organizovanjem i sprovođenjem reklamnih kampanja imaju prosečnu zaradu prema istraživanjima veću od 130.000 dinara.

Account menadžeri imaju prosečnu platu oko 90.000 dinara, dok prosečna plata CRM specijalista iznosi 143.094 dinara.

5. Eksploatacija nafte i prirodnog gasa

Podaci RSZ-a kažu da je prosečna plata u ovom sektoru prošle godine bila 103.667 dinara, a u celom rudarstvu je prosek plata bio 76.873 dinara.

Oni koji se bave eksploatacijom sirove nafte imaju platu preko 100.000 dinara, rezultati su istraživanja jedne HR agencije, dok su plate u ovom sektoru nešto niže za one koji se bave proizvodnjom koksa i derivata nafte, gde se plata kreće od 75.000. Oni koji rade na eksploataciji uglja, zarađuju oko 72.000 dinara.

6. Finansijski sektor

Finansijski savetnici, finansijski analitičari, matematičari i statističari, najpoželjnija su zanimanja u oblasti finasijskih usluga (osim osiguranja i penzionih fondova gde su plate niže). Ova zanimanja primaju platu značajno iznad proseka, naročito oni koji se bave pribavljanjem i redistribucijom finansijskih sredstava.

Prema podacima HR agencija prosečna plata finasijskog savetnika u Srbiji je 99.814 dinara, dok finansijski analitičari zarađuju nešto više od 70.000 dinara u proseku.

7. Nauka

Mada je utisak da se nauka u Srbiji ne ceni dovoljno, pojedini poslovi iz naučnog sektora tržište i te kako ceni. Zvanična statistika kaže da plata u proseku u upravljačkoj delatnosti i savetovanju (oblast stručne, naučne i tehničke delatnosti) je oko 130.000 dinara.

Najplaćeniji su diplomirani inženjeri, naučni savetnici i menadžeri.

8. Bankarstvo

Prema podacima koje nam je dostavila jedna HR agencija, plate u bankarskom sektoru su značajno iznad proseka.

Prosečna plata direktora bankarskih filijala je 104.361 dinara, dok rukovodioci odeljenja imaju skoro 140.000, a specijalisti za upravljanje rizicima imaju platu nešto višu od 110.000 dinara.

Ko zarađuje najmanje?

Na dnu lestvice plata su zaposleni u delatnostima pripremanja i posluživanja hrane i pića sa zaradom od 29.340 dinara, ali i prerađivači drveta sa 30.960 dinara.

Pri kraju lestvice zarada su tradicionalno tekstilci, koji zarađuju 32.605 dinara.

ПОЛИТИКА

Privredni rast najveća boljka

Zbog korupcije, nedostatka vladavine prava, nedovoljno investicija i lošeg obrazovnog sistema ne sustižemo ekonomski razvijenije zemlje, tvrde u Fiskalnom savetu

Glavni razlozi za usporavanje privrednog rasta Srbije su korupcija, zaostajanje kad je reč o vladavini prava, nedovoljno učešće investicija u bruto domaćem proizvodu (BDP) i loš obrazovni sistem. Ovo se navodi u dokumentu Fiskalnog saveta (FS) pod naslovom „Zašto privredni rast Srbije zaostaje” pripremljenom za „Kopaonik biznis forum”.

Autori dokumenta navode da je nizak privredni rast osnovni ekonomski problem Srbije, jer sprečava osetnije povećanje životnog standarda građana i sustizanje ekonomski razvijenijih zemalja Evrope.

Srbija u brzini privrednog rasta podbacuje od 1,5 do dva procentna poena. Umesto sadašnjeg trenda privrednog rasta, koji iznosi 3–3,5 odsto, srednjoročni rast BDP-a trebalo bi da bude oko pet odsto.

– Do ove procene došli smo analizirajući ekonomsku razvijenost i trend privrednog rasta Srbije i drugih zemalja centralne i istočne Evrope (CIE). Manje razvijene evropske zemlje, poput Srbije, trebalo bi da imaju sistematski brži privredni rast od ekonomski razvijenijih, sa godišnjom stopom konvergencije (pristizanja) od oko dva odsto – navode autori.

Za Srbiju je relevantno poređenje samo sa sličnijim zemljama CIE. Međutim, čak i u odnosu na zemlje CIE privredni rast Srbije morao bi da bude brži. BDP Srbije po stanovniku upola je manji od proseka zemalja CIE, pa bi, primenjujući dokazanu stopu „pristizanja” od dva odsto godišnje, rast BDP-a Srbije zbog toga trebalo da bude oko jedan procentni poen brži od njihovog.

Pošto je srednjoročni rast zemalja CIE trenutno oko četiri odsto, iz toga sledi da bi trend privrednog rasta Srbije trebalo da iznosi oko pet odsto, umesto sadašnjih 3–3,5 odsto.

Ekonomska razvijenost zemalja CIE trenutno je na nivou od oko 60 odsto razvijenosti zapadnoevropskih zemalja. Podaci za Srbiju pokazuju da je ona po ekonomskoj razvijenosti znatno ispod zemalja zapadne Evrope, ali i zemalja CIE. BDP po stanovniku Srbije je na nivou od 55 odsto proseka zemalja CIE, a u odnosu na zemlje zapadne Evrope BDP po stanovniku Srbije je na nivou od tek 35 odsto.

– Iako bi trebalo da Srbija ove zaostatke postepeno nadoknađuje bržim privrednim rastom – to se ne dešava. Naprotiv, zemlje CIE imale su u prethodnoj deceniji osetno brži privredni rast u odnosu na Srbiju, pa su joj u ekonomskom razvoju dodatno odmakle. BDP po stanovniku u Srbiji bio je na početku decenije na nivou od oko 62 odsto proseka zemalja CIE, a u 2017. pao je na manje od 55 odsto. U pozadini niskog privrednog rasta Srbije ne stoje kratkoročni i pojedinačni sektorski problemi, već najširi ekonomski i društveni fundamenti: visoka korupcija, zaostajanje kad je reč o vladavini prava, nizak nivo državnih i privatnih

investicija i loš kvalitet obrazovnog sistema. Po svim navedenim činiocima druge zemlje CIE već su daleko ispred Srbije, zbog čega je njihov privredni rast sistematski brži. Posebno zabrinjava to što je u Srbiji u prethodnih četiri do pet godina došlo do pogoršanja najvažnijih od pomenutih činilaca – vladavine prava i korupcije – navode autori rada FS.

Privredni rast Srbije nije adekvatno porediti sa ekonomski razvijenim evropskim zemljama poput Nemačke ili Holandije, jer evropske zemlje na nižem nivou razvoja moraju da imaju znatno više stope rasta.

Brži privredni rast manje razvijenih zemalja posledica je činjenice da je znatan deo tog rasta rezultat transfera tehnologije i znanja iz razvijenijih zemalja, što predstavlja mogućnost koju razvijene zemlje nemaju – njihov privredni rast u većoj meri zavisi od sopstvenih inovacija i tehnološkog napretka, što je sporiji proces.

Trenutni nivo investicija u Srbiji iznosi oko 18 odsto BDP-a i niži je za pet, šest odsto od onog koji bi Srbija trebalo da ima na sadašnjem nivou ekonomske razvijenosti. Nedovoljan nivo investicija u Srbiji utiče na usporavanje privrednog rasta za približno 0,7 procentnih poena.

Iza nedovoljnog nivoa investicija u Srbiji stoje niske investicije i javnog i privatnog sektora. Javne investicije u infrastrukturu trebalo bi povećati za najmanje jedan odsto, investicije javnih državnih i lokalnih preduzeća takođe za nešto više od jedan odsto BDP-a, a investicije domaćeg privatnog sektora za tri, četiri odsto BDP-a.

– Vlada na povećanje javnih investicija i investicija javnih preduzeća ima direktan uticaj, a na povećanje privatnih investicija može uticati unapređenjem trenutno veoma lošeg poslovnog ambijenta – navode u Fiskalnom savetu.

SAZNAJEMO Konačna odluka o dolasku "Folksvarena" u Srbiju krajem aprila

Konačna odluka o otvaranju fabrike nemačkog automobilske giganta "Folksvarena" u Srbiji, biće doneta krajem aprila, nezvanično saznaje "Blic".

Reč je o investiciji vrednoj oko 1,4 milijarde evra, a planirano je da fabrika ima 5.000 zaposlenih radnika, kao i 650 inženjera. Prema procenama, srpskom izvozu doprinosila bi sa 4,5 milijardi evra.

Prema saznanjima "Blica", u igri za novu fabriku nemačkog automobilske giganta su Srbija, Rumunija i Bugarska.

- Krajem aprila biće doneta odluka - kaže dobro upućeni izvor "Blica".

Kako su ranije pisali mediji, u širokoj konkurenciji za novu fabriku "Folksvarena" uz Srbiju, bile su Rumunija, Turska, Severna Makedonija i Bugarska.

I predsednik Srbije Aleksandar Vučić nedavno je najavio da bi najranije krajem aprila trebalo bi da bude odlučeno da li će "jedna strana kompanija" investirati u Srbiju.

- To bi bila "najveća, najvažnija i najmoćnija" investicija za celu zemlju - rekao je on.

Večernje novosti prenele su i da bi ta fabrika mogla da bude otvorena u nekom od gradova u Šumadiji, a i Vučić je, u nekoliko navrata pomenuo Šumadiju kao adresu investicije koja bi u potpunosti "promenila krvnu sliku naše ekonomije".

Ipak, koji šumadijski grad bi mogao biti "srećni dobitnik", još se ne zna. Informacije nemaju na predsednici opština u ovom delu Srbije, sa kojima je "Blic" razgovarao, ali svi se nadaju ovoj velikoj investiciji.

Šta bi dolazak "Folksvarena" značio za Srbiju

Prema nekim ranijom najavama iz "Folksvarena", ali i na osnovu izjave mitka Vasileva, predsednika Nemačko-bugarske industrijsko-trgovinske komore (GBITK), investicija je vredna oko 1,4 milijarde evra, a planirano je da fabrika ima 5.000 zaposlenih radnika i 650 inženjera.

"Novosti" preciziraju da bi nova "Folksvarena" fabrika trebalo da ima kapacitet od 300.000 automobila godišnje i da bi našem izvozu doprinosila sa 4,5 milijardi evra.

U Srbiji bi trebalo da se proizvodi pet modela iz "Folksvarene", "Škodine" i "Seatove" game, odnosno marki vozila koje su sastavni deo nemačke firme.

Za izgradnju fabrike bitan faktor je i to što Srbija raspolaže sa 10 odsto svetskih zaliha litijuma, od kojih se prave baterije za elektroautomobile, pišu "Novosti" i dodaju da, iako će nova fabrika proizvoditi klasične automobile, "sigurno je da će biti organizovana produkcija elektrovozila".

Pretpostavka je i da bi dolazak ovog giganta u Srbiju podstakao i proizvođače auto-delova da više ulažu u okruženju fabrike, a proizvodna više modela automobila uslovlila bi i porast izvoza.

Portal B92.net

Kako u penziju bez "papira"? Ovde je arhiva 1.900 ugašenih preduzeća

Hiljade radnika čije su firme ugašene prethodnih decenija, tumačaju od šaltera do šaltera, da bi pronašli "papire" za penziju, dobijen stan ili zdravstveno.

Ipak, jedna institucija u Beogradu čuva arhivu blizu 200 preduzeća, koja su kroz stečaj otišla u bankrot.

Reč je Istorijskom arhivu Beograda, koji upravo ovim radnicima pomaže da ostvare svoja prava, pronađu zagubljenu dokumentaciju ili upišu imovinu na svoje ime.

U ovoj instituciji se baštini čak 2.876 različitih fonova i zbirki. Prema rečima mr Dragana Gačića, direktora Istorijskog arhiva Beograda, godišnje od građana dobijaju oko 10.000 zahteva, a najveći broj stiže upravo od onih radnika koji ne mogu u PIO da ostvare pravo na penziono osiguranje.

"U našoj arhivi nalazi se dokumentacija čak 1.900 preduzeća koja više ne postoje", objašnjava Gačić.

Prema njegovim rečima, reč je firmama koje su ugašene za vreme tranzicije.

"Radnici koji nemaju potpunu dokumentaciju za PIO dolaze kod nas, pronalaze sve šta im je potrebno, da bi otišli u penziju", za "B92" kaže Gačić.

Istorijski arhiv je rešio da ide i korak napred. Nabavljena je moderna oprema za digitalizaciju.

"Mi smo odvojili dokumentaciju za 101 preduzeće. Tu građu nameravamo da digitalizujemo. To će nam biti jedan od prvih zadataka. Digitalizovaćemo oko 1.600.000 stranica različitih formata. To su kartoni ličnih dohodaka i M4 obrazaca. Kada taj obiman posao završimo, celu arhivu predaćemo PIO, pa građani ubuduće neće dolaziti kod nas, već sve završe na jednom mestu. Ova usluga za građane je potpuno besplatna", priča naš sagovornik.

Prema Gačićevim rečima, taj projekat je jedan od prioriteta, ali biće potrebno vremena da se završi ovaj obiman posao. On je naveo primer preduzeća "Trudbenik", čija se arhiva sada nalazi u Arhivu.

Jedan broj zahteva građana se odnosi i na imovinu. Naime, u ovoj instituciji se čuva projektna dokumentacija za čak 63.000 zgrada u Beogradu. Neka dokumenta su smeštena u fascikle, a neka u kutije, zavisno od veličine objekta. Pa tako, projektna dokumentacija stadiona "Rajko Mitić" je smeštena u čak 11 velikih kutija.

Ukoliko građani žele da dobiju građevinsku dozvolu za renoviranje, dogradnju ili upis, u ovom arhivu mogu tražiti projekat.

Rekonstrukcija i dogradnja

Istorijski arhiv Beograda dobiće novi izgled. Počela je kompletna rekonstrukcija, a u planu je i dogradnja novog objekata. Novi kvadrati su preko potrebni da bi se proširili kapaciteti skladištenja, a neophodno je i da se arhivska građa čuva u prostoriji koja je klimatizovana.

"Arhiv je osnovan posle Drugog svetskog rata, a od 1973. godine ova institucija se nalazi na Novom Beogradu. Imamo velike planove i želimo da ova institucija ima najviše uslove, zbog bogastva koji čuvamo", objašnjava Gačić.

Rekonstrukcija je počela. Građa je premeštena na sigurno. Sređuju se dva depoa koja se prostiru na 1.200 kvadrata.

"Staviće se odgovarajući protivpožani sistem i sistem za gašenje požara. Ugradiće se novi sistemi za grejanje i osvetljenje. Grad će obezbediti sve uslove da ova ustanova i ubuduće pruža usluge za naše građane", za naš portal najavljuje dr Fadilj Eminović, član Gradskog veća.

Investicija je vredna 144 miliona dinara, a rok za završetak radova je šest meseci. Investitor ovih radova je

Grad Beograd.

Prema Eminovićevim rečima, za potrebe Arhiva, objekt će biti dograđen na mestu parkinga. Detaljnim urbanističkim planom, to je omogućemo, a urađena je i studija izvodljivosti. Ove godine napraviće se i projekat proširenja.

Ubuduće, kada se objekat obnovi, rad sa strankama biće u prizemlju objekta. Proširiće se kapaciteti za 15.000 građana na godišnjem nivou.

Srbija posle velike recesije – pod ekspertskom lupom Poslovnog foruma na Kopaoniku

Na Kopaoniku počinje 26. biznis forum. Reč je o najvećem skupu ekonomskih i finansijskih stručnjaka koji se tradicionalno održava na toj planini. Glavna tema foruma je "Srbija deset godina posle velike recesije: snažan rast kao imperativ".

Prema podacima organizatora, na ovogodišnjem Poslovnom forumu na Kopaoniku akreditovano je više od 1.300 učesnika. Jednu trećinu čine gosti iz inostranstva, uglavnom zemalja regiona.

Na Kopaoniku u naredna četiri dana boraviće državni zvaničnici, profesori, članovi diplomatskog kora, poslovni ljudi, bankari, investitori.

Svečanom otvaranju, koje počinje sesijom "Makroekonomske osnove za snažan rast", prisustvovaće premijerka Srbije Ana Brnabić, koja će se obratiti prisutnima. To će učiniti i guvernerka Narodne banke Jorgovanka Tabaković i ministar finansija Siniša Mali.

Tokom Biznis foruma govoriće se i o drugim temama – digitalizaciji, mogućnostima i perspektivama Srbije u četvrtoj industrijskoj revoluciji, o obrazovanju, reformama...

"Tu su prisutni najveći ekonomski teoretičari Balkana, pored njih svakako treba pomenuti i međunarodne organizacije koje su na Biznis forumu na Kopaoniku i imaju aktivno učešće u programu", kaže Aleksandar Vlahović, predsednik Saveza ekonomista Srbije.

Najavio je dva specijalna gosta ove godine: Gerija Džejkobsa, predsednika Svetske akademije nauke i umetnosti, i Kristijana Danijelsova, direktora direkcije u Evropskoj komisiji za proširenje i susedske odnose.

"Centralna tema je 'Srbija deset godina posle velike recesije' – robusni rast kao imperativ, hoćemo da damo presek ekonomske politike i da kažemo koje su osnove održivog i snažnog rasta u narednom periodu", kaže Vlahović.

Za predsednika Fiskalnog saveta, Pavla Petrovića, ovaj skup je prilika da se razmene pogledi na privredu Srbije.

"Ja vidim prednost ovog Biznis foruma što se ljudi iz veoma različitih oblasti sreću i na različite načine preko panela, u direktnim susretima, razmenjuju poglede na stanje u privredi Srbije i šire iz veoma različitih uglova i onda to uvek dâ neki rezultat, neku novu ideju, što mislim da je glavna prednost i značaj ovog foruma", navodi Petrović.

Tokom četiri dana Biznis foruma biće održano 26 panela, šest specijalnih događaja i tri plenarne sesije.

OGROMNE ŠTETE PROIZVOĐAČIMA U SRBIJI: Hladnjače nam pune, a voće ipak uvozimo

Masovni reeksport slatkih plodova nanosi nemerljivu i trajnu štetu proizvođačima u Srbiji

REEKSPORT voća u Rusiju, kao i u druge zemlje u koje se izvozi, jedan je od najunosnijih poslova u našoj zemlji, ali ova kriminalna radnja nanosi ogromne štete proizvođačima i hladnjačarima u Srbiji. Krajem prošle godine uhapšeno je više od 60 osoba koje su se bavile ovom nečasnom trgovinom, a država je najavila da će konačno stati na put ovome, kako nikada više ne bi bio zaustavljen izvoz domaćeg voća.

Naši stručnjaci iz oblasti voćarstva ističu da se godišnje u Srbiju uveze na desetine hiljada tona voća, i pored toga što su hladnjače prepune proizvoda iz Srbije. Pojedini nesavesni privrednici kupuju strano voće uz minimalne troškove, pritom ne vodeći računa o kvalitetu ili eventualnim virusima kojima je voće zaraženo, prepakuju ga i izvoze pod etiketom kao da je proizvod iz Srbije. Time uzrokuju nemerljivu štetu voćarima i ovdašnjim prodavcima.

Dr Zoran Keserović, profesor na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu, kaže da je Srbija lane uvezla oko 60.000 jabuka, a godinu ranije 70.000 tona.

- To je katastrofalan i poražavajući podatak s obzirom na to da se, recimo, trenutno, u hladnjačama nalazi oko 60 odsto neprodatih domaćih jabuka. Godišnje se u Srbiji proizvede oko 400.000 tona jabuke i to je dovoljna količina da se podmiri naše tržište, ali i da se dobro zaradi prilikom izvoza. Moram da kažem da je jabuka, pored maline i žita, strateški proizvod, jer se najviše izvozi - rekao nam je prof. dr Keserović. -

Nemoguće je da država ne zna ko se bavi reeksportom. Moraju se odrediti mere kojima će naši proizvođači biti zaštićeni. Zato se treba obratiti agroekonomistima...

Srbija, inače, godišnje izveze oko 200.000 tona ovog voća na rusko tržište, što je polovina jabuka proizvedenih u domaćim zasadima. Nakon Turske i Belorusije, Srbija je treći izvoznik voća u Rusiju.

Slična situacija kao sa jabukom, a možda i lošija, jeste sa malinom, voćem po kome je Srbija najprepoznatljivija u svetu, naročito zbog odličnog kvaliteta "crvenog zlata".

Neverovatno, ali istinito je da u Srbiji završi skoro polovina malina proizvedenih u Bosni i Hercegovini. Dalje, zapanjujući je podatak da je uvoz malina iz Čilea, recimo, od 2006. do 2018. godine, prema podacima čileanskog ministarstva poljoprivrede, porastao čak za - 467 odsto!

- U periodu od januara do oktobra prethodne godine, na primer, uvezli smo iz BiH 10.990 tona malina, a u istom periodu iz Srbije je izvezeno 82.619 tona ovog voća - rekao nam je dr Aleksandar Leposavić, jedan od vodećih svetskih stručnjaka u ovoj blasti, zaposlen na Institutu za voćarstvo u Čačku. - Loš marketing svake godine, koji se ogleda u tome da se priča o prisustvu norovirusa u našim malinama, o lošijim standardima u hladnjačama, problemima plasmanu... negativno utiče na srpsku malinu i sam taj brend u svetu. Sve je to uzrokovalo da u 2018. godini, prema podacima američke privredne komore, učešće srpske maline na svetskom tržištu padne za 6,5 procenata.

Dr Leposavić ističe da ništa od onoga što je loše uticalo na izvoz malina i njihov plasman - ne stoji. Pre svega, ističe on, u 99 odsto slučajeva kada su pronađeni norovirusi u malinama koje su završile na inostranom tržištu, zapravo se nije radilo o voću sa prostora Srbije, već da je reč upravo o reeksportu.

- Tačno je da je malina u kojoj je prošle godine primećeno prisustvo norovirusa uvezena iz Srbije, iz hladnjače u Srbiji. Ali, stvarno poreklo nije bila naša zemlja. To se lako može utvrditi metodama za utvrđivanjem identiteta, jer, garantujem da nijedna malina na svetu nije tako dobrog kvaliteta kao naša, domaća - kazao nam je dr Leposavić.

Između ostalog i zbog sve češće pojave reeksporta, što deluje destimulativno na proizvođače, od 2014. godine primetan je konstantan pad u količini proizvedenih malina u Srbiji. Tako je 2016. godine u Srbiji proizvedeno 83.000 tona, a lani 56.000 tona.

Stručnjaci iz oblasti voćarstva, ali i sami proizvođači ne veruju u rešenost države da stane na put nesavesnim trgovcima. Dodaju da nadležni inspektori treba bolje da obavljaju svoj posao i konačno stanu na put reeksportu koji šteti domaćoj privredi.

- Naravno da se tačno može utvrditi ko uvozi, a potom voće izvozi kao srpsko na rusko i ostala tržišta. Samo ne znam što se tome već jednom ne stane na put. Mi proizvođači najviše trpimo. Našu muku retko ko vidi. Najveća smo im smetnja i onda kada tražimo odgovarajuću cenu za naš trud i rad - rekao nam je jedan od ivanjičkih malinara Milan Savić.

ČEKAJU KUPCA

ZA prvih devet meseci prošle godine u Rusiju je bilo izvezeno oko 110.000 tona voća, čija je vrednost bila više od 150 miliona evra. Ipak, hladnjačari se nadaju i da će se u martu aprilu nastaviti izvoz voća, jer u hladnjačarima ima više od 200.000 tona jabuka, koje čekaju kupca.

Cena pada, a kupca za "Jugoremediju" još nema, sudski spor najverovatniji razlog

Propao je četvrti pokušaj prodaje zrenjaninske fabrike lekova "Jugoremedija" u stečaju, iako je ponuđena po ceni daleko manjoj od prvobitno procenjenih 3,9 milijardi dinara. Stečajni upravnik kao najverovatniji razlog vidi sudski spor koji se vodi sa nekadašnjim zakupcem za vraćanje licenci, a koji će novi vlasnik naslediti sa fabrikom.

Poverioci i nekadašnji radnici i dalje se nadaju novom kupcu koji će fabriku ponovo dići na noge.

Nekada gigant, danas savremena fabrika koju niko neće. Iako su njeni pogoni spremni za proizvodnju i prostiru se na preko 73.000 kvadrata. Sve to, uz intelektualnu svojinu Jugoremedije, to jest žigove za više od 20 preparata, ponuđeno je za nepunih milijardu i 300 miliona dinara. I opet se niko nije javio.

Predsednik Odbora poverilaca Jugoremedije Vladimir Pecikoza ističe da je to veliki poverioce koji očekuju da od prodaje namire neka svoja potraživanja.

Na svoje plate čeka i blizu 400 radnika. Poslednju su primili 2011. godine. Nadica Margold je ovde 35 godina, a poslednjih sedam radi kao sekretarica stečajnog upravnika. Nada se da će fabrika biti prodana i da će ponovo raditi.

"Tokom prethodnih godina ovde je prošlo potencijalnih investitora podosta i većina su strane firme. Po našim saznanjima oni ne odustaju od kupovine", navodi ona.

Šta je onda razlog što se ne javljaju? Stečajni upravnik, koji nije želeo pred kamere, kaže - najverovatnije nedostatak dozvola za proizvodnju i promet lekova, koje nekadašnji zakupac, vlasnik firme "Uno medik" i funkcioner SPS-a Milan Selaković, neće da vrati. Istog su mišljenja i u Odboru poverilaca.

"Neko ko je bio zakupac i ko je bio u obavezi po ugovoru da to vrati, danas sve to drži kod sebe i jednostavno ne dozvoljava da se Jugoremedija prodaje u svom kapacitetu punom. Sve se svodi na to da je politika umešala svoje prste i mi smo ogorčeni", kaže Pecikoza.

Ogorčeni su što niko iz države ne reaguje, što pogoni stoje, a cena pada. Zbog dozvola se pred zrenjaninskim Privrednim sudom vodi spor koji će neki budući vlasnik naslediti, a stečajni upravnik je protiv nekadašnjeg zakupca podneo i krivičnu prijavu.

Ona je pre dva meseca odbačena, što u Posebnom odeljenju Višeg javnog tužilaštva u Novom Sadu za N1 obrazlažu nedostatkom dokaza. Selaković se našem pozivu nije odazvao.

Jugoremedija danas u bankrotu čeka peti pokušaj prodaje. Prema najavi stečajnog upravnika, on će uskoro uslediti, a sve ovo koštaće koliko i depozit na poslednjoj neuspehoj prodaji - 762 miliona dinara.

Fabrika lekova privatizovana je 2002. godine, da bi ugovor, nakon višegodišnjih štrajkova radnika i inicijative Saveta za borbu protiv korupcije, bio raskinut. Evropska unija je svrstala među 24 sporne privatizacije.

Danas

Vlast nudi privremeni smeštaj stanarima hotela "Bristol", oni zahtevaju trajni

Ministarstvo odbrane preti isključenjem struje i vode

Aktivna i penzionisana vojna lica koja su privremeno smeštena u hotelu „Bristol“ dobila su dokumente iz Ministarstva odbrane koje oni tumače kao pritisak da se što pre isele.

U dokumentu između ostalog stoji da „s obzirom da Ministarstvo odbrane više nije korisnik predmetnog objekta (hotela Bristol), Vojna ustanova „Dedinje“, koja je kao neposredni korisnik upravljala istim, ne može više pružati usluge privremenog samačkog smeštaja u navedenom objektu, jer ne postoji zakonski osnov da se planiraju i odrede novčana sredstva za plaćanje isporučene struje, vode, grejanja, odvoz smeća i drugo, niti ova ustanova ostvaruje prihode po osnovu pružanja usluge smeštaja u hotelu“.

U dokumentu se dodaje da, imajući u vidu da stanari ostvaruju pravo na dodelu stana za privremeni smeštaj, ukoliko su zainteresovani, mogu da upute zahtev Komisiji za dodelu stanova.

Stanari Bristola su u odgovoru istakli da nisu zainteresovani za privremeni smeštaj, pošto su i u Bristolu takođe bili privremeno smešteni.

„Podsećamo da ostvarujemo pravo na dodelu stanova u zakup na neodređeno vreme, kako je navedeno u našim pojedinačnim rešenjima“, ističu stanari u dokumentu koje su uputili Ministarstvu odbrane, a u koji je Danas imao uvid, i dodaju da je Vlada Republike Srbije već prenela 134 stambene jedinice za rešenje stambenih potreba stanara smeštenih u VSH Bristol u skladu sa njihovim pojedinačnim Rešenjima.

– Tražimo da nam se reši stambeno pitanje u skladu sa zakonom – istaknuto je u dokumentu.

Stanari Bristola su za Danas kazali da je ministarstvo promenilo formu i naveli dva objekta tako da bi u medijima mogli da manipulišu.

– Cilj im je isti samo menjaju formu nastupa bez dokumenta sa pravnim poukom. Mi nećemo ponovo u privremeni smeštaj, imamo regularno rešenje za stanove koje smo otplatili i ne pristajemo na ništa što je van toga i van zakona – istakli su stanari i dodali „sad kada su dobili te stanove, od garsonjera do troiposobnih, sebi bi da ostave i podele veće stanove za otkup, a nas ponovo privremeno u garsonjere i poslovne prostore“.

Aktivna i penzionisana vojna lica iz hotela Bristol iseljavaju se od prošle godine zbog izgradnje Beograda na vodi. NJima, od kojih su neki proveli i 30 godina u privremenom smeštaju, sada se ponovo nudi privremeni smeštaj, iako je Grad obezbedio 134 stana za trajno rešavanje njihovog stambenog pitanja.